

Kırsalda Sosyal Sermaye

By: Arzu KAN

As of: Oct 29, 2021 8:12:43 PM
5,589 words - 43 matches - 28 sources

Similarity Index

11%

Mode: Similarity Report ▼

paper text:

KIRSAL ALANDA SOSYAL SERMEYE VE TOPLUM 5.0 ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME: KONYA İLİ AKÖREN İLÇESİ ÖRNEĞİ
ÖZET Tarihsel süreç boyunca paradigmatik değişimlerin yaşanması literatüre geçirilen aşamaların farklı isimlerle yansımalarına sebep olmuştur. Tarım 4.0, Kırsal 3.0, Toplum 5.0 gibi kavramlar anıldıkları alandaki önemli paradigmatik değişimlerin yansımalarını temsil etmektedir. Endüstri 1.0'dan 4.0'e geçiş birçok alanda bu süreçlerin farklı isimlerle anılmasına neden olmuştur. Her ne kadar farklı isimlerle anılsa da kalkınma temelli bu yaklaşımların odak noktası insandır. Dolayısıyla beşeri ve sosyal sermayenin gelişmediği bir ortamda bu tür yaklaşımlardan söz etmek zor görünmektedir. Kırsal alanda, toplum 5.0'ın anıldığı günümüzde sosyal sermayedeki değişimlerin araştırılması önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı Konya ili Akören ilçesinde tarımsal üretim ile uğraşan toplumda sosyal sermaye durumunun toplum 5.0 kapsamında ortaya konulmasıdır. Araştırmada ilçeyi temsil edecek şekilde Gayeli Örneklem Yöntemi ile ekonomik durumu iyi, orta ve zayıf olan üç mahalle seçilmiştir (Avdan, Kayasu ve Süleymaniye mahalleleri). Bu mahallelerde Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı toplam 60 üretici ile Ekim 2020-Mayıs 2021 döneminde yüz yüze anket soru formları doldurulmuştur. Çalışma sonucunda ekonomik olarak daha kötü durumda olan Avdan ile ekonomik durumu orta düzeyde olan Kayasu mahalleleri göç verirken ortalama nüfus yaşının 60'ın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ekonomik durumu daha iyi olan Süleymaniye mahallesinde nüfusun göç yönü ile stabil olduğu, ortalama yaşın 50 civarında olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada üreticilerin hem kendileri hem de yöre halkı için günümüz ve on yıl önceki durumlarını değerlendirilmesi istenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda hem kişilerin yaşadığı toplumdaki diğer kişiler arasında hem de kurumlar arasındaki ilişkilerinde olumsuz yönde değişimlerin olduğu belirlenmiştir. Bu değişimlerin etkisi ekonomik yönden daha kötü olan alanlarda daha fazla hissedilmektedir. Sonuç olarak sosyal sermayeyi oluşturan sosyal ağlar, normlar ve güven bileşenlerindeki olumsuz gelişmelerin kırsal kalkınma konusunda istenilen düzeye ulaşmayı engellediği ve bu nedenle kırsal alanlar Toplum 5.0 gibi bir hedefe ulaşmada sosyal sermaye unsurlarının geliştirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Anahtar Kelimeler: Kırsal Kalkınma, Sosyal Sermaye, Toplum 5.0
AN ASSESSMENT ON SOCIAL CAPITAL AND SOCIETY 5.0 IN RURAL AREA: THE CASE OF AKOREN DISTRICT OF KONYA PROVINCE ABSTRACT Experiencing paradigmatic changes throughout the historical process

has led to the reflection of the stages in the literature

17

with different names. The transition from Industry 1.0 to 4.0 has caused these processes to be called by different names in many areas. Concepts such as Agriculture 4.0, Rural 3.0, Society 5.0 represent the reflections of important paradigm shifts in the field in which they are mentioned. Although it is called by different names, the focus of these development-based approaches is human. Therefore, it seems difficult to talk about such approaches in an environment where human and social capital is not developed.

In the rural area, it is important to investigate **the**

21

changes in social capital today when society 5.0 is commemorated.

The aim of this study is to reveal the status of social capital **in the**

13

society dealing with agricultural production in the Akören district of Konya province

within the scope of society 5. **0. In**

17

the study, three neighborhoods with good, medium and poor economic status were selected using Purposeful Sampling Method to represent the district (Avdan, Kayasu and Süleymaniye neighborhoods). In these neighborhoods, face-to-face survey questionnaires were filled with a total of 60 producers registered in the Farmer Registration System (FRS) between October 2020 and May 2021.

As a result of the study, it has been determined that the average population age **is**

18

over 60, while the districts of Avdan, which is in a worse situation economically, and Kayasu, which has a moderate economic situation, migrated.

It has been determined that the population **in the**

28

Süleymaniye district, which has a better economic situation, is stable in terms of migration, and the average age is around 50 years old. In the study, the producers were asked to evaluate their current and ten years ago situation both for themselves and for the local people.

As a result of the evaluations, it has been determined that there are negative changes **in the**

12

relations of the people with the other people in the society they live in and between the institutions. The effects of these changes are felt more in areas that are economically worse.

As a result, it has been revealed that

16

negative developments in social networks, norms and trust components that make up social capital prevent reaching the desired level in rural development, and therefore, social capital elements should be developed in order to reach a goal such as Society 5.0 in rural areas. The effects of these changes are felt more in areas that are economically worse.

As a result, it has been revealed that

16

negative developments in social networks, norms and trust components that make up social capital prevent reaching the desired level in rural development, and therefore, social capital elements should be developed in order to reach a goal such as Society 5.0

in rural areas. Key Words: Rural Development, Social Capital

26

, Society 5.0 GİRİŞ Kavramsal olarak bakıldığında fiziki, finansal ve beşeri sermaye ile birlikte dördüncü bileşeni oluşturan sosyal sermaye kavramı diğer sermaye kavramlarına göre açıklanması ve ölçülmesi daha zor bir kavramı oluşturmaktadır. Bununla birlikte sosyal sermayenin toplumsal yapı üzerindeki etkisi ve kalkınma kuramı ile olan ilişkisi onun önemini arttıran konular arasında yer almaktadır. Ekonomik kalkınma kuramlarını içerisinde cereyan ettiği sosyal ve kültürel yapıdan ayrı düşünmek de akılcı bir yaklaşım değildir. Bu nedenle 1990'lı yıllar ile birlikte ekonomik kalkınma literatürüne girmeye başlayan sosyal sermayenin,

iktisat disiplindeki yeri halâ bir tartışma konusu olsa da

9

kavrama yönelik gerek teorik gerekse ampirik araştırmaların artan şekilde yapıldığı söylenebilir. Özellikle Putnam (

1993) tarafından kaleme alınan "Making Democracy Work" adlı eser, sosyal sermaye literatüründe

9

en önemli aşamalardan birini oluşturmaktadır. Bunun yanında Pierre Bourdieu ve James Coleman'ın çalışmaları ile birlikte sosyal sermayenin önemi giderek artmaya başlamıştır. İktisat literatüründe her ne kadar 90'lı yıllar sosyal sermaye için önemli bir kırılma noktası olsa da ekonomik sistemler ile ilgili olarak farklı iktisat okullarında ekonomik rasyonellik ilkelerinin tek başına yeterli olmadığı belirtilmektedir. Başlangıçta Smith ve Ricardo gibi 19. yüzyıl bilginleri tarafından kullanıldığı şekliyle "sermaye" terimi, normalde yalnızca daha fazla zenginlik yaratmak için kullanılabilecek ekonomik sermaye veya üretken zenginlik ile eşitlenmekteydi. Marx, hem toplumsal ilişkilerin hem de teknolojinin sermaye birikimiyle bağlantılı dönüşümünü analiz ederek kavrama tarihsel bir boyut katmıştır. Ona göre ekonomik sermaye, üretim araçları üzerinde kontrole dayanan bir güç biçimiydi. Marx'ın sermaye terimini kullanmasına dayanarak, çağdaş bilim adamları sermaye kavramını "yalnızca ekonomik ve politik kaynakları değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel

kaynakları da harekete geçirecek genel bir kapasiteye" atıfta bulunmak için kullanmaya başlamışlardır (Mouzelis, 1995:162). Tarihsel süreç içinde sosyal sermaye terminolojisi incelendiğinde ilk önceleri her ne kadar bu terminoloji kullanılsa da ekonomik sistemlerle olan ilişkisi sürekli gündemde yerini bulmuştur.

Adam Smith (1723-1790) piyasaların kendi kendini düzenleme kapasitesinin ve

3

adil refahı artırıcı sonuçlar üretme yeteneğinin sınırları olduğunu ve diğer kurumların (devlet ve klişe gibi

kurumların) ekonomik davranışları düzenlemede rol oynadığını kabul etmiştir (Woolcock, 1998:160

3

). Bunun yanında Smith özellikle gelişmede sürdürülebilirliği toplumsal değerlere bağlılıkla ilişkilendirmiştir (Kaymak, 2020:206). Smith'in her ne kadar Ulusların Zenginliği eseri ile klasik iktisat kuramı içerisinde sermayeyi somutlaştırırsa da öne sürdüğü ikinci teori olan "Ahlaki Duygular Teorisinde"

toplumda var olan doğal düzenin insan davranışları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bireylerin bencil ve çıkar gözetme duygularının varlığını kabul etmiş ancak, bu bencilliklerin yarattığı toplumsal sonuçların olumlu olduğunu kabul ederek bireylerin eylemlerini etkileyen şeyin sadece bireyin çıkarı olmadığını, başkalarının da bu eylemlerden olumlu etkilendiğini düşünmüştür

5

(Kesici, 2010:89).

Durkheim (1858-1917) açıklamalarını ekonomik davranışların altında yatan etiksel kurallara, değer ve yükümlülüklerle bağlı kalarak yapmıştır (Wall et al. 1998:305

3

). Bunun yanında Durkheim'in mekanik ve organik toplum ayrımları ve toplumların gelişme süreçlerinde meydana gelen değişimleri bu ayrımlarla ilişkilendirmesi de modern topluma geçiş aşamasında sosyal sermayenin durumu ortaya koyması açısından önemlidir (Baloğlu, 2021:73).

Weber (1864-1920) kapitalist ekonomik düzenin ayırt edici özelliğini belirli kültürel özelliklerin bileşimini dikkate

3

almış,

kapitalizmin kurumsal temellerini ekonomi, siyaset ve toplum arasındaki ilişkileri irdeleyerek ortaya koymuştur 19

(Baloğlu, 2021:78).

Marx (1818-1883) için ekonomik faaliyetlerin temelinde sınıf bilinci ve sınıf ayırımı yatar. Ona göre sosyal ilişkilerin belirli türleri sermaye birikimiyle ilişki içindedir 3

. (Çetin, 2006:5). Sosyal sermaye kavramının tanımlanması ve ölçülmesinde

tam bir fikir birliği olduğu söylenemez. Sosyal sermaye kavramının 20

gelişmesinde çeşitli disiplinlerden sosyal bilimciler yer almıştır. Putnam (1995:78) Jane Jacobs'a (1961) bu deyiimi ilk kez veren kişi olarak atıfta bulunsa da, Coleman (1990:300-21) bu terimi Loury'nin (1977:176) ortaya çıkardığını ve onun sonraki kullanımının Loury'nin formülasyonuna tekabül ettiğini ileri sürmektedir. Ancak sosyal sermaye fikri, sosyal uyum ve entegrasyonun yanı sıra hiyerarşiyi anlama arayışının her iki disiplin için de temel problemler sunduğu sosyoloji ve antropolojinin çoğunda örtük olarak bulunmaktadır. Ana akım (ağırlıklı olarak Kuzey Amerika) sosyolojisinde, özellikle işlevselci versiyonunda, sosyal sermayenin mevcut, yaygın olarak kabul edilen tanımı, güven düzeyi kadar (belirli bir grup veya topluluk içinde bulunan sosyal yapıya bağlı olan yükümlülükler ve normların sonucu olarak görülür) insan grupları arasında ortaya çıkan karşılıklı ilişkiler, etkileşimler ve ağlardır (Wall et al. 1998:304). Sosyal sermayenin etkinleştirilebilen sosyal ağlardan oluştuğu konusundaki anlaşmanın yanı sıra, sosyal sermayenin öğrenme, sosyal hareketlilik, ekonomik büyüme, politik öne çıkma veya topluluk canlılığı gibi bazı diğer özellikleri geliştirmek için yararlı olacağına dair örtük bir anlayış vardır. Dünya Bankası sosyal sermayeyi "İnsanlar arasındaki etkileşimleri yöneten ve ekonomik ve sosyal gelişmeye katkıda bulunan kurumlar, ilişkiler, tutumlar ve değerler" olarak tanımlamaktadır (Grootaert and Van Bastelar, 2002:2).

Dünya Bankası tarafından yapılan araştırmalarda sosyal bağlılığın, toplumun ekonomik başarısı ve kalkınmanın sürdürülebilir olmasında ve bölgelerarası gelişmişlik farklarının kapatılmasında önemli olduğu savunulmaktadır 15

(Katipoğlu ve Armağan, 2020). Geniş olarak yapılan genel tanım, sosyal sermayenin iki ögesini veya biçimini birbirinden ayırmaktadır. Uphoff'un (2000)'in "yapısal sosyal sermaye" olarak adlandırdığı ilk öge, ağlar, birlikler ve kurumlar gibi nispeten nesnel ve dışarıdan gözlemlenebilir sosyal yapılara ve bunların içerdiği kurallar ve prosedürlere atıfta bulunur. "Bilişsel sosyal sermaye" olarak bilinen ikinci biçim,

genel kabul görmüş tutumlar ve davranış normları, paylaşılan değerler, karşılıklılık ve güven gibi
daha öznel ve **soyut**

9

unsurları içerir. İnal Çekiç ve Ökten (2009:209) yaptıkları literatür çalışmalarında

bölgesel ve kırsal kalkınmada formel ve enformel kurumların önemini vurgulayan

4

çalışmaların çoğunlukta olduğunu belirtmektedir. Sosyal sermaye kavramının kalkınma teorilerindeki

değişim ve gelişim süreci içerisinde **ortak değerler, ortak vizyon, kolektif aktivitelere zamanında**
katılım, güven ve işbirliği odaklı karar vermenin desteklenmesi gibi sosyal unsurlara dayalı olarak
açıklandığı belirtilmektedir. **Bu teorilere göre bir bölgenin sosyal sermayesi, bölgenin aktör ağlarının ve bu**
ağların temelinde yatan ortak değerler, normlar ve anlayış ile birlikte kurumsal yapıları ve ilişkileri

4

içermektedir. Sözkonusu unsurların

da sonuç olarak işbirliğine yönelik davranışları ve faaliyetleri

4

kolaylaştırdığı belirtilmektedir. Karabaş ve Erenler Tekmen (2019:1400) yaptıkları çalışmada sosyal sermayenin ölçülmesi için

kırsal kesime ait aidiyet duygusu, güven, hoşgörü, sorumluluk alma, iletişim ağları ve iletişim kurma,
paylaşım, fedakarlık, girişimcilik ana faktörleri ile tarımda teknoloji ve bilişim konusu ile
ilişkilendirilerek ölçeklendirilmiş ve alt boyutlarda ele alınmıştır

8

. Farklı örgütsel bağlamlarda sosyal sermayeyi ölçmek için farklı göstergeler kullanılmıştır. Sosyal sermayeyi belirlemeye yönelik bu göstergeler, üç temel gösterge üzerinde odaklanmaktadır. Bunlar; "ağlar, normlar ve güven"dir (Putnam, 1993; Misztal, 1996; Lyon, 2000) Bu göstergelerde, ağlar, sosyal bir ortamda meydana gelen ilişkilerle aynı kabul edilir. Normlar hem kabul edilebilir hem de kabul edilemez eylemlerle ilgilidir, güven ise belirsizliklerin varlığında bile insanlara duyulan güveni ifade eder (Sofoluwe et al., 2021:28). Dünya Bankası, sosyal sermayeyi altı boyuta ayırmıştır; bunlar "gruplar ve ağlar, güven ve dayanışma, toplu eylem ve işbirliği, sosyal uyum ve içermeye, bilgi ve iletişim, yetkilendirme ve siyasi eylem"dir (Grootaert et al., 2004:5) Kalkınma açısından bu kadar önemli olan sosyal sermaye konusunda yapılan çalışmalar, toplum kalkınması açısından farklı değişkenlerin rolünü ortaya koyması yönüyle önem taşımaktadır. Kalkınma konusunda tarih boyunca paradigmatik değişimler yaşandığı gibi bu değişimlerin arkasında toplumsal yaşamda

meydana gelen kırılmalar da etkili olmuştur. Bu paradigmatal değişimlerin yaşanması literatüre geçirilen aşamaların farklı isimlerle yansımalarına sebep olmuştur. Endüstri 1.0'dan 4.0'e geçiş, Tarım 4.0, Kırsal 3.0, Toplum 5.0 gibi kavramlar anıldıkları alandaki önemli paradigmatal değişimlerin yansımalarını temsil etmektedir. Her ne kadar farklı isimlerle anılsa da kalkınma temelli bu yaklaşımların odak noktası insandır. Dolayısıyla beşeri ve sosyal sermayenin gelişmediği bir ortamda bu tür yaklaşımlardan söz etmek zor görünmektedir. Günümüzde Toplum 5.0 kavramı Endüstri 4.0 ile birlikte kullanılan en önemli kavramlardan biridir. Endüstri 4.0 ile bilişim alanındaki gelişmeler, insan yerine geçmeye çalışan karar destek sistemleri ve yapay zeka gibi kavramları ön plana çıkarmaya başlamıştır. Toplum 5.0 ile yine insanı teknolojinin merkezine yerleştirerek teknolojik gelişmelerin toplum tarafından bir tehdit olarak görülmesi yerine bir yardımcı olarak algılanması ve topluma entegre edilmesini sağlamak amaçlanmıştır (Okan Gökten, 2018:884). Toplum 5.0 kavramını konuşurken sorulması gereken en önemli sorulardan biri bu sürecin toplum içindeki gelişiminin nasıl olacağıdır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile çözülemeyen bir çok temel problemi çözmeyi hedeflerken aynı zamanda çağın ortaya koyduğu bilişim ve teknoloji alanındaki yeni gelişmeler nasıl bir araya getirilerek insanlığa hizmet edilebilir konusu açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Toplum 5.0 kavramı içerisinde üzerinde durulması gereken temel sorulardan birisi de bu olsa gerektir. Kalkınma kavramı içerisinde kırsal kalkınma önemli bir yer tutmaktadır. Kırsal alanda, toplum 5.0'ın anıldığı günümüzde sosyal sermayedeki değişimlerin araştırılması önem taşımaktadır. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (UKKS) (2021-2023) içerisinde

Türkiye'nin kırsal kalkınma politikasının temel amacı , "sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla,

27

üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesinin ve kırsal iş gücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, yoksulluğun azaltılması ile kırsal toplumun düzenli ve yeterli gelir imkânlarına kavuşturularak refah düzeyinin artırılması, nüfusun kırsalda tutunmasının sağlanması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasıdır" şeklinde belirtilmektedir. **Bu**

amaçlara ulaşmada dikkate alınan alt amaçlardan biri de " Beşerî ve sosyal sermayenin güçlendirilmesi ve yoksulluğun azaltılması kapsamında sosyal politika uygulamalarının etkinleştirilmesi" olarak belirtilmektedir (Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, 2021:39). Kırsal alanda sosyal sermayenin güçlendirmesine yönelik politika önerileri ile sosyal sermaye ve kalkınma arasındaki ilişkiler dikkate alındığında sosyal sermayenin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu kapsamda yapılan bu çalışmanın amacı Konya ili Akören ilçesinde tarımsal üretim ile uğraşan toplumda sosyal sermayenin durumunun toplum 5.0 kapsamında ortaya konulmasıdır. 1. Materyal ve Yöntem Çalışma alanını temsil eden Akören ilçesi, Konya ilinde yer alan merkez ilçeler dahil 31 ilçeden biridir. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2017 il ve ilçe bazında yapmış olduğu sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi (SEGE) çalışmasında il içerisinde 11. Sırada, Türkiye'de ki 922 ilçe içerisinde ise -0,122 endeks skoru ile 449. Sıradadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2021).

Akören ilçesi İç Anadolu Bölgesinin güneybatı bölümünde ve **Konya ilinin güneyinde yer**

14

almaktadır . Doğusunda **Çumra** ilçesi, batısında **Seydişehir** ilçesi, güneyinde **Bozkır**

ilçesi

kuzeyinde Abaz adı verilen dağlar yer almaktadır. İlçenin yüzölçümü yaklaşık 2.000 km² dir 14

. Denizden yüksekliği 1175 metre olan ilçede İç Anadolu'nun karasal iklimi hakimdir. İlçede toplam 14 mahalle bulunmaktadır (Akören Kaymakamlığı, 2021). Toplam tarımsal alan bakımından Konya ilinin %1'ini oluştururken, Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı çiftçi sayısının ise %0,72'si Akören ilçesindedir (Akören İlçe Tarım Orman Müdürlüğü, 2020). Şekil 1. Araştırma Alanı (Akören-Konya İlçe) Haritası Kaynak: Anonim, 2021 İlçede bulunan 14 mahalle üzerinden "Gayeli Örneklem Yöntemi" ile ilçeyi temsil edecek şekilde ekonomik durumu iyi, orta ve zayıf olan 3 mahalle seçilmiştir (Avdan, Kayasu ve Süleymaniye mahalleleri). Araştırmanın ana kitlesini sözkonusu 3 mahallede yaşayan ve ÇKS'ye kayıtlı nüfus oluşturmaktadır. 2019 yılında ÇKS'ye Akören ilçesinde 706 çiftçi kayıtlı olup bu çiftçilerin %20,11'i (142 çiftçi) seçilen mahallelerde ikamet etmektedir (Akören İlçe Tarım Orman Müdürlüğü, 2020) (Tablo 1.). Kayıtlı olan bu çiftçilerden "Basit Tesadüfi Örneklem Yöntemi" ile seçilen 60 çiftçi (%42,25) ile Ekim 2020-Mayıs 2021 döneminde kendi işletmeleri ile ilgili "Anket Soru Formları", örneğe dahil edilen üç mahalle muhtarı ile de "Köy Bilgi Formları" doldurularak veriler toplanmıştır. Ayrıca ilçeye ait brifing raporları, Türkiye İstatistik Kurumu istatistikleri, konu ile ilgili kitap, kitap bölümü, makale, tez ve diğer yayınlar ise ikincil kaynak olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Tablo 1. Akören ilçesindeki mahallelerde nüfusun ÇKS kayıtlarına göre dağılımı (2019) Sıra No Mahalleler ÇKS'ye Kayıtlı Toplam Çiftçi Sayısı Örnek Sayısı 1 Akören Merkez 249 2 Ahmediye 10 3 Alan 54 4 Avdan 48 20 5 Belkuyu 26 6 Çatören 47 7 Dutlu 3 8 Karahüyük 63 9 Kayasu 47 20 10 Orhaniye 112 11 Süleymaniye 47 20 Toplam 706 60 Kaynak: Konya Akören İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020 Köy Bilgi Formları ilgili mahalle muhtarlarınca cevaplanmış ve ÇKS kayıtları da göz önüne alınarak doldurulmuştur. Bu formlar mahalleye ait genel bilgileri, mahallenin demografik ve ekonomik yapısı, alt yapısı, tarımsal yapısı ile ilgili bilgileri içermektedir. Çiftçilerle doldurulan Anket Soru Formları ise iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde yöre insanının şu andaki ve 10 yıl önceki durumları, kişiler arasındaki ilişkileri, kurumlar ile ilişkilerine ait sorular; ikinci bölümde ise çiftçilerin demografik ve sosyo-ekonomik yapılarını belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Çalışmada sosyal sermaye kavramı literatürde de ortak bir kavram olan "normlar", "ağlar" ve "güven" parametreleri dikkate alınarak incelenmiştir. Bu kapsamda Norm olarak 7, Ağlar olarak 10 ve Güven olarak ise 7 değişken incelenmiştir. Değişkenlerin değerlendirilmesinde 10'lu Likert Ölçeği kullanılmıştır. Ele alınan parametreler Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2. Araştırmaya Dahil Edilen Değişkenler Sosyal Sermaye Unsurları Değişkenler Dayanışma Durumu Çekememezlik Bireysellik Normlar Saygı Çalışkanlık Komşuluk Akrabalık Kredi Kullanım Durumu Kurumlardan Bilgi Talep Durumu Eğitime Katılma Durumu Fuarlara Katılma Durumu Ağlar Sosyal Etkinliklere Katılma Durumu Devlet Kurumları İle Olan İlişkisi Özel Sektör İle Olan İlişkisi Köy Dışında Yaşayan Akrabaları Arasındaki İlişki Durumu Komşu Köylerdeki İnsanlar İle Olan İlişki Durumu Herhangi Bir Oda/Birlik/Kooperatif/Dernek gibi STK'lara Üye Olma Durumu Özel Sektörden Borç Alma Güvenilirliği Kişilerarası Güven Kişilerarası Borç Verme Durumu Güven Kişilerarası Bilgi Paylaşma Durumu İnsanların Hayatlarından Memnun Olma Durumu İnsanların Geleceğe Ümitle Bakma Durumu İnsanların Risk Alma Durumu Çalışmada hem mahallelerin gelir açısından genel durumu (iyi, orta, kötü) hem de zaman boyutu (günümüz ve on yıl öncesi) dikkate alınarak Tekrarlanan Ölçüm Deneme Desenine göre iki yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Bir araştırmada genellikle deneysel birimler, kişiler/bireyler veya gözlemler olarak alınır. Aynı denemeye tabi tutulan farklı gözlemlerin yanıtlarındaki farklılıklar büyük olabilir. Bu farklılıklar kontrol altına alınmadıkça gözlemler arasındaki değişebilirlik, deney hatasının bir parçası olarak alınabilir. Bu durum denemeler arasındaki farklılığı belirlemeyi zorlaştırır. K adet denemenin her birinde aynı birimin yer aldığı bir tasarım kullanılarak gözlemler arasındaki bu değişebilirliği kontrol etmek

mümkündür. Bu farklılıkların kontrol altına alındığı tasarımlara “Tekrarlanan Ölçümlü Tasarımlar” adı verilir (Olmuş ve ark. 2017:77-78). Çalışmada tekrarlanan ölçüm modelinin varsayımlarından biri olan küresellik varsayımı Mouchly Küresellik Testi ile sınanmıştır. Küresellik varsayımın sağlandığı durumlarda Sphericity-Assumed değerine ilişkin p olasılık değeri, varsayımın sağlanmadığı durumlarda ise Greenhouse-Gaiser değerinin p olasılık değeri dikkate alınarak ve %1, %5 ve %10 hata sınırlarına göre istatistiksel yorumlamaları yapılmıştır. 2. Bulgular ve Tartışma Araştırma alanında ele alınan yerleşim yerleri gelir açısından birbirlerinden farklı olmaları bilinmekle beraber yerleşim yerlerindeki diğer farklılıkları da ortaya koymak için yerleşim yerlerinin sosyo- demografik özellikleri Tablo 3’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde geliri düşük ve orta olan Avdan ve Kayasu’da nüfus, geliri yüksek olan Süleymaniye’ye göre daha yüksektir. Avdan ve Kayasu göç veren yerleşim yeri iken Süleymaniye’de nüfus durağan durumdadır. Nüfus yaş dağılımı açısından incelendiğinde Süleymaniye’de nüfus piramidinin orta bölümü daha geniş olmakla birlikte Avdan ve Kayasu’da piramidin üst kısmının daha geniş olması nedeniyle daha yaşlı bir nüfus varlığını göstermektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde ise Akören ilçesinde nüfus yoğunluğu 9,11 kişi/km2 iken Avdan’da 7,40 kişi/km2, Kayasu’da 6,20 kişi/km2, Süleymaniye’de 3,42 kişi/km2 olarak belirtilmektedir. Genç yaşlı nüfus oranı Akören ilçesinde genel ortalama sırasıyla %37 ve %23, Avdan’da %32 ve %26, Kayasu’da %19 ve %38 olarak analiz edilmiştir (Endeksa, 2021). Bu durum araştırma bulguları ile de benzerlik göstermektedir (Tablo 3).

2017 yılı itibariyle ilçede okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 4

11

1 iken okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyenlerin oranı toplam nüfusun %11 ’ini

10

oluşturmaktadır. Nüfusun % 38,1’i ilkokul mezunu iken, ilköğretim mezunlarının sayısı toplam nüfusun %12,9’una karşılık gelmektedir. İlçe nüfusunun % 9

,3’ü ortaokul, %16,2’si ortaöğretim ve %7,4’ü yükseköğretim mezunudur (Konyadayatırım, 2019:13). Araştırma bölgesinde yer alan Süleymaniye’de öğrenim durumu daha yüksek bir nüfus var iken Avdan ve Kayasu’da benzer öğrenim düzeyine sahip bir nüfus bulunduğunu göstermektedir (Tablo 3). Tablo 3. Araştırma Alanında Demografik Yapı Avdan Kayasu Süleymaniye Sürekli yaşayan hane sayısı 250 170 42 Yazlıkçılarla beraber nüfusu 350 200 46 Tek başına yaşayan hane sayısı 11 10 0 Çekirdek aile sayısı 239 160 42 Sürekli yaşayan nüfusu 780 510 182 Yazlıkçılarla beraber nüfusu 1100 570 190 Nüfus hareketi Köy Göç Veriyor Köy Göç Veriyor Köyün Nüfusu Sabit Nüfus Dağılımı (%) Erkek 60 50 55 Kadın 40 50 45 Yaş Dağılımı (%) 0-6 Yaş 20 5 5 7-14 Yaş 10 10 10 15-30 Yaş 7 10 20 31-49 Yaş 10 20 50 50+ Yaş 53 55 15 Öğrenim Durumu (%) Okuma yazma yok 1 1 5 Okuma yazma var 1 1 10 İlkokul 90 89 35 Ortaokul 7 5 35 Lise 1 3 15 Üniversite ve üzeri - 1 - Normlar insanoğlunun yaşadığı toplum içinde bir düzen çerçevesinde yaşamını devam ettirmesi için oluşmuş gerek yazılı gerekse yazılı olmayan kalıplardır. Norm kelimesinin sözlük karşılıklarına bakıldığında ise Türk Dil Kurumu norm terimini “Yargılama ve değerlendirmenin kendisine göre yapıldığı ölçüt, uyulması gereken kural, düzgü” olarak ifade etmektedir (Türk Dil Kurumu, 2021). Sosyoloji sözlüğünde bu kavram, “kültürel açıdan arzu edilir ve uygun olarak değerlendirilen davranışları akla getiren ortak bir davranış beklentisidir” olarak belirtilmektedir (Marshall, 2005:533). Her iki sözlükte de norm kavramının yazılı ya da yazılı olmayan kuralları içerdiği görülmektedir. Güngör, (2011:88) normları,

toplumda yaşayan insanların neyi, ne zaman ve nasıl yapmaları gerektiğini bildiren

7

kaideler olarak belirtmektedir. Bu konuda insanların davranışlarını düzenleyen sosyal normlar birçok farklı şekilde karşımıza çıkabilmektedir.

Moda, teamül, görenek, âdet, gelenek, örf ve töre şeklinde halk biliminin özünü oluşturan bu kavramları

7

birbiri yerine kullandığımız olabilmektedir (Eroğlu, 2015:300). Normlar “formel” ve “informel” olarak 2 gruba ayrılmaktadır. Yazılı veya

sözlü olarak ifade edilebilecekleri gibi resmi ve yazılı olarak ifade

7

edildiklerinde “yasa” olurlar (Tezcan, 1993:189-190).. Formel normların sınırları katidir ve uyulmadığı takdirde insanlar cezayı yaptırımlarla karşılaşır. İnformel normlardan söz edildiğinde ise sözlü veya yazılı biçimde ifade edilmeden oluşan davranış kuralları ve bu kurallara göre oluşturulan ilişkiler akla gelmektedir. Toplum içinde insanlar her iki norma uymak için zorlanır, formel normlar için bu yapı daha belirgin ve doğrudan etkili iken informal normlar ise kendini hem doğrudan hem de dolaylı yünden hissettirmektedir. Bireyler, bir gruba üye oldukları andan itibaren, kendileri için grubun temel değer ve normlarını içeren bir sosyal kimlik oluşturur ve söz konusu kimliğin olumlu bir sosyal kimlik olması yönünde de gayret gösterirler (Hasta ve Arslantürk, 2013: 61).

Normlar, buyurgan olma özellikleriyle kurallara ve düzenlemelere benzerler, fakat normda kuralların resmi statüsü yoktur. Doğru davranış bazen normatif diye değerlendirilen davranıştan farklı olabilir ve bu davranış eğer varolan normlara göre yargılanırsa “sapkın” sayılabilir (Marshall, 2005:533

6

). Sosyal norm kavramı aslında bireylerin davranışlarını şekillendiren kalıplardır. Bu nedenle bir toplum içinde normlara olan bağlılık ve davranışlarını ona göre şekillendirme toplumda düzenin sağlanması açısından önem taşımaktadır. Sosyal sermayenin bir parçasını oluşturan sosyal normlar araştırma kapsamında 7 değişken ile incelenmeye çalışılmıştır. Son 10 yıl ve günümüzde olarak zamana bağlı ve köylere göre (gelir ve refaha bağlı) değişimlerinde gözlemlendiği bu çalışmada değişkenlere ait istatistiki

analiz sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur. Tablo 4

25

incelendiğinde Yöre halkı ile ilgili ele alınan 7 değişkenin sadece 1'inde yer ve zaman interaksyonu önemli çıkmıştır. Bu durum yörede norm olarak görülebilecek çalışkanlık hususunda yöre insanında günümüzde on yıl öncesine göre bir düşüş görülmektedir. Bu durum özellikle gelir seviyesinin daha düşük olduğu köylerde günümüzde daha fazla hissedilmektedir. Diğer değişkenler olan "Dayanışma", "Çekememezlik", "Bireysellik", "Saygı", "Komşuluk" ve "Akrabalık" değişkenlerinde yerleşim-zaman interaksyonu istatistiki olarak önemli olmasa da yerleşim yerlerine ve zamana göre genel ortalamalar arası farklılık istatistiki olarak önemlidir. Yoksul yerlerde dayanışmanın az olduğu, çekememezliğin fazla olduğu, bireyselliğin fazla olduğu, saygının daha az olduğu, komşuluk ve akrabalık ilişkilerine verilen önemin daha az olduğu belirlenmiştir. Bu durum sadece zaman faktörü ele alındığında ortalama olarak Akören kırsalında normlara bağlılıkla son on yılda olumsuz bir değişimin olduğunu göstermektedir (Tablo 4). Tablo 4. Araştırma Alanında Normlar ve Değişimi Normlar (1. Çok Olumsuz—10. Çok Olumlu) Günümüzde On Yıl Önce Dayanışma Durumu Avdan 6,05 7,15 Kayasu 7,35 7,85 Süleymaniye 8,40 9,05 Sphericity Test (Ki-Kare) 1,57 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,52 F Değeri (Yerleşim) 18,04*** F Değeri (Zaman) 18,54*** Çekememezlik Avdan 3,70 3,00 Kayasu 2,20 1,35 Süleymaniye 1,10 1,00 Sphericity Test (Ki-Kare) 8,19** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,57 F Değeri (Yerleşim) 8,12*** F Değeri (Zaman) 10,72*** Bireysellik Avdan 2,25 1,70 Kayasu 1,90 1,05 Süleymaniye 1,10 1,00 Sphericity Test (Ki-Kare) 18,53*** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,57 F Değeri (Yerleşim) 3,25** F Değeri (Zaman) 12,76*** Çalışkanlık Avdan 4,55 6,45 Kayasu 6,35 7,10 Süleymaniye 8,30 8,55 Sphericity Test (Ki-Kare) 9,41*** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 5,55** Saygı Avdan 6,30 7,85 Kayasu 6,80 7,85 Süleymaniye 8,05 8,75 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,41 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 2,39 F Değeri (Yerleşim) 18,67*** F Değeri (Zaman) 114,32*** Komşuluk Avdan 6,15 7,80 Kayasu 6,85 8,05 Süleymaniye 7,85 8,80 Sphericity Test (Ki-Kare) 9,50** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,78 F Değeri (Yerleşim) 12,47*** F Değeri (Zaman) 62,93*** Akrabalık Avdan 6,15 7,75 Kayasu 6,55 7,85 Süleymaniye 7,65 8,70 Sphericity Test (Ki-Kare) 1,50 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,87 F Değeri (Yerleşim) 9,68*** F Değeri (Zaman) 66,66*** *%90, **%95, ***%99 güven sınırında istatistiki olarak önemlidir. Sosyal ağlar toplum içinde bireylerin bireyler ile ayrıca bireylerin kurumlar ile olan ilişkisi üzerine dayalıdır.

Sosyal ağlar bireylerin akrabalık, komşuluk, arkadaşlık, iş gibi çeşitli sosyal ilişkiler nedeniyle karşılıklı bağımlılık, iletişim ve etkileşim içinde olduğu sosyal yapı olarak ifade edilmektedir (Field, 2008: 92). Sosyal

2

ağlar, bireylerin ve grupların verimliliğine doğrudan etki eden önemli mekanizmalardır. Modern toplumun önemsemediği, çoğunlukla küçümsediği ilişkiler, ağlar bir bakıma toplumları geleneksel dönemin değerlerini yeniden keşfetmeye ya da geleneksel dönemin modern dünyada yerine getireceği yeni fonksiyonları olabileceği gerçeğine ulaştırmaktadır (Şan

1

, 2007:71).

Genel anlamıyla sosyal ağlar, bireylerin akrabalık, komşuluk, arkadaşlık, iş gibi çeşitli sosyal ilişkiler nedeniyle karşılıklı bağımlılık, iletişim ve etkileşim içinde olduğu sosyal yapı olarak ifade edilebilir

1

(Günkör ve Özdemir, 2017:77). Araştırma alanında sosyal ağlar 10 değişken ile incelenmiştir. Bu değişkenler içerisinde "Kredi Kullanımı" değişkeni %90, "Fuarlara Katılım" ve "Herhangi Bir Oda/Birlik/Kooperatif/Dernek gibi STK'lara Üye Olma Durumu" değişkenleri ise %99 güven sınırında yer-zaman interaksyonu açısından önemli bulunmuştur. Özellikle son 10 yıl içinde gelir durumu düşük ve orta olan yerleşim yerlerinde kredi kullanımı gelir durumu iyi olan yerleşim yerine göre daha fazla artış göstermiştir. Bu da toplumda son 10 yılda borçlanma yönünden önemli bir değişimin olduğunu göstermektedir. Fuarlara katılım son 10 yıl içinde gelir durumu iyi olan Süleymaniye'de diğer alanlara göre daha fazla iken özellikle bir STK çerçevesinde örgütlenme konusunda eğilim açısından son 10 yılda pozitif yönlü bir eğilim bulunmaktadır. Fakat halen gelir durumu düşük olan yerlerde bu konuda önemli sorunların olduğu aşıkardır. Bireylerin gerek özel gerekse devlet kurumları ile olan ilişkilerinde ise zamana göre istatistiki olarak bir farklılık bulunmaz iken yerleşim yerlerine göre farklılık önemli bulunmuştur. Bu durum son 10 yıl içinde gelir durumu yüksek olan Süleymaniye'nin gelir durumu düşük ve orta olan Avdan ve Kayasu'ya göre sosyal ağlar yönü ile iyi olan durumunu muhafaza ettiğini göstermektedir (Tablo 5). Tablo 5. Araştırma Alanında Ağlar ve Değişimi Ağlar (1. Çok Olumsuz—10. Çok Olumlu) Günümüzde On Yıl Önce Kredi Kullanım Durumu Avdan 4,30 1,95 Kayasu 3,80 1,90 Süleymaniye 7,05 3,95 Sphericity Test (Ki-Kare) 0,35 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 3,08* Kurumlardan Bilgi Talep Durumu Avdan 4,15 3,90 Kayasu 5,30 5,20 Süleymaniye 6,70 6,35 Sphericity Test (Ki-Kare) 0,06 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,28 F Değeri (Yerleşim) 34,77*** F Değeri (Zaman) 2,32 Eğitimlere Katılma Durumu Avdan 2,65 2,20 Kayasu 3,10 3,05 Süleymaniye 5,00 4,65 Sphericity Test (Ki-Kare) 6,41** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,17 F Değeri (Yerleşim) 27,53*** F Değeri (Zaman) 3,78* Tablo 5 (Devam). Araştırma Alanında Ağlar ve Değişimi Ağlar (1. Çok Olumsuz—10. Çok Olumlu) Günümüzde On Yıl Önce Fuarlara Katılma Durumu Avdan 1,95 1,30 Kayasu 2,30 1,85 Süleymaniye 5,55 3,50 Sphericity Test (Ki-Kare) 10,62*** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 8,54*** Sosyal Etkinliklere Katılma Durumu Avdan 1,80 1,40 Kayasu 2,15 1,75 Süleymaniye 5,30 5,15 Sphericity Test (Ki-Kare) 3,32 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,47 F Değeri (Yerleşim) 83,46*** F Değeri (Zaman) 7,99** Devlet Kurumları İle Olan İlişkisi Avdan 5,15 5,20 Kayasu 5,15 5,15 Süleymaniye 7,35 7,05 Sphericity Test (Ki-Kare) 2,04 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,58 F Değeri (Yerleşim) 26,09*** F Değeri (Zaman) 0,80 Özel Sektör İle Olan İlişkisi Avdan 2,30 2,00 Kayasu 1,70 1,60 Süleymaniye 6,25 6,25 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,23 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,57 F Değeri (Yerleşim) 101,14*** F Değeri (Zaman) 1,36 Herhangi Bir Oda/Birlik/Kooperatif/Dernek gibi STK'lara Üye Olma Durumu Avdan 1,60 1,10 Kayasu 2,05 1,85 Süleymaniye 6,10 5,50 Sphericity Test (Ki-Kare) 2,13 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 3,43** Köy Dışında Yaşayan Akrabaları İle İlişki Durumu Avdan 6,20 7,65 Kayasu 6,45 7,55 Süleymaniye 7,75 8,65 Sphericity Test (Ki-Kare) 0,37 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,19 F Değeri (Yerleşim) 20,81*** F Değeri (Zaman) 55,87*** Komşu Köylerdeki İnsanlar İle Olan İlişki Durumu Avdan 6,20 6,95 Kayasu 6,55 7,30 Süleymaniye 7,65 8,40 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,07 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,00 F Değeri (Yerleşim) 20,95*** F Değeri (Zaman) 32,20*** %90, ***%95, ***%99 güven sınırında istatistiki olarak önemlidir. Sosyal sermayeyi oluşturan bir diğer unsur ise "Güven"dir.

Güven bir çok anlamda toplumu bir arada tutan, işbirliği yapmasına imkan tanıyan ve sosyal sermayenin diğer parçaları olan norm ve ilişkileri de doğrudan etkileyen bir bölümünü oluşturur.

Hatta Putnam (1993), güveni sosyal sermayenin kendisiyle eşdeğer olarak görmüştür

2

. Sosyolojinin bu güçlü geleneğine göre, istikrarlı kolektif yaşam,

basit bencil çıkar hesaplarından başka şeylere dayanmalı ve

23

bir işyerinde bile güvene temel bir önem verilmelidir. Emile Durkheim'ın "Bir sözleşmede her şey sözleşmeye geçirilmez," şeklindeki ünlü deyişi bu konunun en özlü ifadesidir (Marshall, 2005:289). Sosyal sermayenin önemli bir parçasını oluşturan Güven ile ilgili araştırma alanında 7 değişken üzerinden analiz yapılmıştır. 7 değişkenden sadece biri olan yöredeki insanların risk davranışlarına yönelik değişkenin yerleşim-zaman interaksyonu istatistiki olarak %99 güven sınırında önemli bulunmuştur. Diğer 6 değişken olan "Özel Sektörden Borç Alabilme", "Kişilerin Birbirine Güveni", "Kişilerin Birbirlerine Borç Verme Durumu", "Kişilerin Bildiklerini Paylaşma Durumu", "İnsanların Hayatlarından memnun Olma Durumu" ve "İnsanların Geleceğe Ümitle Bakma Durumu" interaksyon istatistiki açıdan önemli değil iken yerleşim ve zamana göre ayrı ayrı istatistiki açıdan önemli değişimlerin olduğu belirlenmiştir. Ele alınan değişkenlerde risk değişkeni hariç tüm unsurlarda 10 yıl öncesine göre azalmaların olduğu görülmektedir. Bu durum sosyal sermayenin zamana göre güven bölümünde azalmayı işaret etmektedir. Ayrıca yerleşim yerleri içinde benzer bir gelişim görülmektedir. Genel ortalama güven ile ilgili tüm değişkenlerin gelir açısından daha kötü olan yerleşimlerde daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle gelir, sosyal sermayede güveni etkileyen bir parametredir. Bu durum risk alma değişkeninde kendini daha iyi göstermektedir. Yöre insanının risk alma davranışında yerleşim zaman interaksyonunun önemli çıkması zamana göre yerleşim yerlerindeki değişimin istatistiki olarak farklılık gösterdiği anlamına gelmektedir. Risk alma değişkeni incelendiğinde özellikle günümüzde geliri yüksek olan Süleymaniye köyünde son 10 yıl içinde insanların daha fazla risk alma eğilimi içine girdiğini, daha yoksul alanlarda ise (Avdan Köyü) risk alma davranışlarının ise risk almama yönünde eğilim gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak geliri yüksek olan toplumların son 10 yıl içinde piyasadaki borç alma konusunda güvenilirliklerini kaybetmedikleri görülmektedir (Tablo 6). Tablo 6.

Araştırma Alanında Güven ve Değişimi Güven (1. Çok Olumsuz—10. Çok Olumlu) Günümüzde On Yıl Önce Bölgede Kişilerin Özel Sektörden Borç Alma Güvenilirliği Avdan 2,90 3,70 Kayasu 3,40 3,95 Süleymaniye 6,80 7,30 Sphericity Test (Ki-Kare) 10,52*** Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,58 F Değeri (Yerleşim) 35,35*** F Değeri (Zaman) 8,53*** Kişilerin Birbirlerine Olan Güveni Avdan 5,75 7,05 Kayasu 6,75 7,80 Süleymaniye 7,95 8,70 Sphericity Test (Ki-Kare) 5,25* Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,23 F Değeri (Yerleşim) 19,43*** F Değeri (Zaman) 38,12*** Tablo 6 (Devam). Araştırma Alanında Güven ve Değişimi Güven (1. Çok Olumsuz—10. Çok Olumlu) Günümüzde On Yıl Önce Kişilerin Birbirlerine Borç Verme Durumu Avdan 4,90 6,55 Kayasu 5,85 7,15 Süleymaniye 7,15 8,20 Sphericity Test (Ki-Kare) 0,06 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,93 F Değeri (Yerleşim) 22,94*** F Değeri (Zaman) 46,77*** Kişilerin Birbirlerine Bildiklerini Paylaşma Durumu Avdan 6,00 6,70 Kayasu 6,55 7,30 Süleymaniye 7,65 8,30 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,51 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 0,05 F Değeri (Yerleşim) 18,87*** F Değeri (Zaman) 30,03*** İnsanların

Hayatlarından Memnun Olma Durumu Avdan 6,15 7,00 Kayasu 7,10 7,70 Süleymaniye 7,75 8,15 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,49 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,23 F Değeri (Yerleşim) 13,07*** F Değeri (Zaman) 11,16*** İnsanların Geleceğe Ümitle Bakma Durumu Avdan 6,35 7,00 Kayasu 6,90 7,20 Süleymaniye 7,65 7,70 Sphericity Test (Ki-Kare) 4,29 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 1,11 F Değeri (Yerleşim) 4,55** F Değeri (Zaman) 5,00** İnsanların Risk Alma Davranışları Avdan 2,85 3,80 Kayasu 4,60 4,60 Süleymaniye 6,55 5,70 Sphericity Test (Ki-Kare) 2,15 Greenhouse-Geisser /Sphericity Assumed F Değeri (Yerleşim*Zaman) 8,08*** **%90, **%95, ***%99 güven sınırında istatistiki olarak önemlidir. 4. Sonuç ve Öneriler

Günümüz bilgi ve teknoloji çağı olmakla beraber bu çağda bilgiyi teknoloji ile birleştiren toplumlar ileri toplumlar olarak adlandırılmaktadır.

Endüstri 4.0 ve Toplum 5.0 kavramlarının

24

ortaya çıkışı da bu paradigmal değişimin göstergeleridir. Dünya üzerinde tüm toplumların topyekûn bu kavramlar çerçevesinde hareket etmesi beklenemez fakat çağın gereklerinin bu hedefler üzerine kurulu olduğu da bir gerçektir. Türkiye’de kır kavramı ve bu kavram çerçevesinde kalkınma politikalarının oluşturulması konusu başlı başına çözülmesi gereken önemli konular içerisinde. Endüstri devriminin neresinde olduğumuz gibi

Toplum 1.0’den Toplum 5.0’a kadar

22

adlandırılan aşamalarda da nerede olduğumuz önemlidir. Bölgesel gelişme farklılıklarımız kadar kır-kent arasındaki önemli farklılıklar bu konuda karar alıcıların politika oluşturmalarında etkili olmaktadır. Türkiye’de özellikle 2000’li yılların başından bu yana strateji ve eylem planları ile kırsal kalkınma alanında planlı döneme geçtiğimiz söylenebilir. Bu noktada Avrupa Birliği’ne uyum politikaları önemli bir etkidir. En son yayınlanan UKKS (2021-2023) Raporunda Türkiye’nin 2023 vizyonunda kırsal kalkınma çalışmalarını özetlemektedir. Bu Plan içerisinde ortaya konulan amaçlara ve bu amaçlara erişim için oluşturulan alt amaçlar kırsal alanda halen altyapı başta olmak üzere temel bazı sorunları aşamadığımızı göstermektedir. UKKS (2021-2023) içinde özellikle yenilikçi hizmet anlayışı, yeşil mutabakat, iklim değişikliğine uyum ve döngüsel ekonomi terminolojilerinin de girmiş olması teknoloji ve insan odaklı yaklaşımlar çerçevesinde ileriki dönemlerde hareket edileceğini göstermektedir. Ayrıca UKKS (2021-2023) kapsamında sosyal ve beşeri sermayenin önemi üzerinde durulmakta ve bu kavramların güçlendirilmesine yönelik çalışmaların planlanacağı belirtilmektedir. Alınan kararlar ve uygulanması düşünülen politikalarda sosyal sermayenin güçlendirilmesine yönelik eylemler önem arz etmektedir. Bu araştırmanın sonuçları da hem günümüzde hem de son 10 yıldan bu yana ele aldığımız parametreler kapsamında sosyal sermayede önemli zayıflamaların olduğunu işaret etmektedir. Yapılan analizlerde gelir açısından farklı 3 yerleşim yerinin dikkate alınması gelir seviyesindeki değişimlerin sosyal sermaye unsurlarını etkilemede önemli bir parametre olduğunu göstermektedir. 2016 yılından bu yana Türkiye’de ekonomi konusunda yaşanan olumsuz gelişmeler sosyal sermaye konusunda kırsal alanda önemli etkiler bıraktığı söylenebilir. “Tüketmek İçin Üretmeliyiz” kavramının “Bilinçli Tüketim İçin Yeşil Üretim” kavramına dönüştüğü günümüzde bilgi teknolojilerini kullanmak/kullanabilmek Toplum 5.0 için önemli bir adım olacaktır. Kırsalda dönüşüm ve kalkınma hedeflerinde Toplum

5.0'ın önemli bir araç olduğu aşıkarsa da Türkiye'de bu dönüşümün başarılmasında temel yapısal problemlerin çözülmesi gerekmektedir. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

sources:

- 1 64 words / 1% - Internet from 08-Apr-2020 12:00AM
dergipark.org.tr
- 2 38 words / 1% - Internet from 17-Apr-2020 12:00AM
dergipark.org.tr
- 3 76 words / 1% - Internet from 17-May-2015 12:00AM
iibf.deu.edu.tr
- 4 67 words / 1% - Internet from 09-May-2019 12:00AM
issuu.com
- 5 44 words / 1% - Internet from 21-May-2018 12:00AM
istanbul.dergipark.gov.tr
- 6 34 words / 1% - Internet from 14-Jun-2019 12:00AM
acikerisim.aku.edu.tr
- 7 34 words / 1% - Internet from 16-Oct-2018 12:00AM
dergipark.gov.tr
- 8 33 words / 1% - Internet from 06-Jan-2021 12:00AM
www.sosyalarastirmalar.com
- 9 32 words / 1% - Internet from 27-Jun-2020 12:00AM
nek.istanbul.edu.tr
- 10 27 words / < 1% match - Internet from 06-Feb-2021 12:00AM
www.konyadayatirim.gov.tr
- 11 9 words / < 1% match - Internet from 04-Nov-2020 12:00AM
www.konyadayatirim.gov.tr
- 12 14 words / < 1% match - Internet from 04-May-2016 12:00AM
www.acarindex.com
- 13 13 words / < 1% match - Internet from 14-Apr-2021 12:00AM
www.acarindex.com

14

26 words / < 1% match - Internet from 11-Oct-2021 12:00AM
selcuk.edu.tr

15

21 words / < 1% match - Internet from 25-Feb-2019 12:00AM
www3.kalkinma.gov.tr

16

16 words / < 1% match - Internet from 14-May-2020 12:00AM
mafiadoc.com

17

13 words / < 1% match - Crossref
["Digital Conversion on the Way to Industry 4.0", Springer Science and Business Media LLC, 2021](#)

18

13 words / < 1% match - Internet from 02-Nov-2019 12:00AM
www.izceas.org

19

12 words / < 1% match - Internet from 24-Nov-2020 12:00AM
auzefkitap.istanbul.edu.tr

20

9 words / < 1% match - Internet from 30-May-2019 12:00AM
www.betajournals.org

21

9 words / < 1% match - Internet from 23-Oct-2020 12:00AM
www.hdbl-herrsching.de

22

9 words / < 1% match - Internet from 21-Aug-2021 12:00AM
www.makinastore.com

23

8 words / < 1% match - Publications
[AKIN, Ahmet, UYSAL, Recep and ÇİTEMEL, Nihan. "Sosyal güvende hissetme ve memnuniyet ölçeğinin Türkçeye uyarlanması", Mersin Üniversitesi, 2013.](#)

24

8 words / < 1% match - Internet from 13-Nov-2020 12:00AM
avesis.marmara.edu.tr

25

8 words / < 1% match - Internet from 31-May-2016 12:00AM
e-dergi.atauni.edu.tr

26

8 words / < 1% match - Internet from 13-Nov-2018 12:00AM
vdocuments.site

27

8 words / < 1% match - Internet from 23-Jun-2021 12:00AM
www.tarimorman.gov.tr

28

8 words / < 1% match - Internet from 22-Nov-2018 12:00AM
www.theisrc.com

